Azərbaycan Respublikası
Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi

F.Köçərli adına Respublika
Uşaq Kitabxanası

F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanasının
yaranmasının 50 illiyinə həsr edilmişdir

Uşaq Hüquqları

Respublika Uşaq Kitabxanaları
üçün tövsiyə biblioqrafiyası

Bakı-2015

Tərtibçi: **Nazilə Tahirova**

Redaktor və
buraxılışa məsul: **Şəhla Qəmbərova**

Uşaq hüquqları: tövsiyə biblioqrafiyası /tərt. ed. N.Tahirova; red. və bur. məs. Ş.Qəmbərova; F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanası.- Bakı, 2015.- 39s.

©F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanası, 2015

TƏRTİBÇİDƏN

Azərbaycanda uşaqlarla bağlı siyasətin əsası Ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuşdur. Ulu öndərin təşəbbüsü ilə önəmli beynəlxalq konvensiya və protokollar ratifikasiya edilərək qüvvəyə minmişdir. Ölkəmiz müstəqillik əldə etdikdən sonra ilk qoşulduğu beynəlxalq sənədlər arasında uşaqlarla bağlı olanları da var. Azərbaycan 1992-ci ildə BMT-nin "Uşaq hüquqları haqqında" Konvensiyasına, 2002-ci ildə isə Konvensiyanın iki əlavə protokoluna qoşulub.

Bu gün Ulu öndərin siyasi kursu Prezident İlham Əliyev cənabları tərəfindən uğurla davam etdirilir. Belə ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 22 dekabr 2008-ci il tarixli 103 nömrəli Sərəncamı ilə 2009-cu ilin "Uşaq ili" elan edilməsi uşaqların vəziyyətinin yaxşılaşdırılması, uşaq hüquqlarının müdafiəsinin gücləndirilməsi baxımından yeni bir mərhələ açdı.

Bütün bunları nəzərə alaraq Firidun bəy Köçərli adına Respublika Uşaq kitabxanasının Ölkəşünaslıq və milli ədəbiyyat şöbəsi kitabxananın 50 illik yubleyi münasibəti ilə tövsiyə biblioqrafiyas;hazırlamışdır.

Geniş oxucu kütləsi üçün nəzərdə tutulan göstərici tövsiyə olunan ədəbiyyatdan ibarətdir. Girişdə mövzu haqqında ətraflı məlumat verilmişdir.

Tövsiyə göstəricisində kitablarda, məcmuə və dövri mətbuat səhifələrində dərc edilmiş materiallar Azərbaycan və rus dillərində öz əksini tapmışdır. Vəsaitdə ədəbiyyat xronoloji prinsip əsasında daxildə isə əlifba sırasına uyğun olaraq qruplaşdırılmışdır.

Nəşrlə bağlı arzu və rəylərini bildirəcək hər bir mütəxəssisə və oxucuya əvvəlcədən minnətdarlığımızı bildiririk.

Ünvan: Bakı şəh., S.Vurğun küç.88;
E-mail: childlibbaku@yahoo.com

“Uşaqlar bizim sevincimiz, xoşbəxtliyimiz, cəmiyyətin gələcəyidir. Ona görə də, hər bir insanpərvər cəmiyyətdə uşaqlara daim xüsusi qayğı, xüsusi diqqət göstərilməlidir.”

Heydər Əliyev,
ümummilli lider

Giriş

Qanunvericiliyə əsasən 18 yaşına çatmayanlar uşaq hesab olunur. Statistikaya görə Azərbaycanda 2.800.000-dən çox uşaq var. 18 yaşadək uşaqlar ölkə əhalisinin 29 faizini təşkil edir.

Azərbaycanda uşaqlarla bağlı siyasətin əsası Ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuşdur. Ulu öndərin təşəbbüsü ilə önəmli beynəlxalq konvensiya və protokollar ratifikasiya edilərək qüvvəyə minmişdir. Ölkəmiz müstəqillik əldə etdikdən sonra ilk qoşulduğu beynəlxalq sənədlər arasında uşaqlarla bağlı olanları da var. Azərbaycan 1992-ci ildə BMT-nin “Uşaq hüquqları haqqında” Konvensiyasına, 2002-ci ildə isə konvensiyanın iki əlavə protokoluna qoşulub.

Uşaq Hüquqları Konvensiyası uşaq hüquqları sahəsində qəbul edilmiş sənədlərlə müqayisədə ən dolğun və bu hüquqların beynəlxalq hüquq normaları qüvvəsində qəbul olunmuş ilk sənəddir. Konvensiyada insan hüquqlarının tərkib hissəsi kimi uşaqlar üçün bəyan edilmiş hüquqlar şərti olaraq 4 qrupa bölünür:

Yaşamaq hüququ – uşaqların yaşamaq hüququnu və yaşamaq üçün zəruri olan tələbatlarını əhatə edir. Bura müvafiq həyat standartları – sığınacaq, qida və tibbi yardım almaq imkanları daxildir.

İnkişaf hüququ – özünün ən yüksək inkişaf potensialına nail olmaq üçün uşaqların ehtiyacları olduğu hüquq və azadlıqlardan ibarətdir. Bura daxildir: təhsil hüququ, asudə vaxt, oyunlar,

mədəni fəaliyyət, informasiya almaq azadlığı, habelə fikir, vicdan və dini əqidə azadlığı.

Müdafiə hüququ – uşağın pis rəftardan, hörmətsizlikdən, istismardan müdafiəsini təşkil edir. Bu hüquqlar qrupu qaçqın uşaqlara xüsusi qayğı göstərilməsi, onların silahlı münaqişələrə cəlb edilməsi, narkotik maddələrdən istifadə, uşaq əməyi, habelə uşaqların cinsi, seksual istismarı kimi məsələləri əhatə edir.

İştirak etmək hüququ – uşaqlara öz cəmiyyət və təşkilatlarında iştirak etməyə, birləşməyə imkan verir. Bu hüquqlar qrupu aşağıdakı azadlıqları əhatə edir: fikri sərbəst ifadə etmə, öz həyatı barədə rəy söyləmə, ictimai təşkilatlara qoşulma, dinc yığıncaqlar keçirmə. Bu hüquqlar qrupu uşaqlara öz qabiliyyətləri qədərində cəmiyyətin həyatında iştirak etməyə imkan verir, habelə onlara fəal vətəndaş vərdişlərini aşılayır.

Konvensiya uşaqların əsas hüquqlarını təmin etsə də, o heç də valideynləri uşaqlar üçün nəyin yaxşı olduğuna qərar vermək hüququndan məhrum etmir. Əksinə Konvensiya, valideynlərə uşaqları böyütmək və inkişaf etdirmək kimi ən əsas vəzifələrini yerinə yetirməyə çağırır. Uşaq hüquqlarının təbliği onları yaşlı insanlarla, valideynlərlə qarşı-qarşıya qoymaq və aralarında münaqişə yaratmaq məqsədini daşımır. O ,bütün vətəndaşları uşaqların sağlam, təhlükəsiz və produktiv gələcəyi üçün çalışmağa çağırır.

Cəmiyyətdə davranış qaydalarına əməl etmək, Azərbaycan Respublikasının dövlət rəmizlərinə bələd olmaq, biliklərə yiyələnmək, özünü faydalı fəaliyyətə hazırlamaq, valideynlərə, digər vətəndaşların hüquq və mənafelərinə, öz xalqının və başqa xalqların ənənələrinə və mədəni sərvətlərinə hörmətlə yanaşmaq, tarix və mədəniyyət abidələrini, ətraf mühiti qorumaq və Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulmuş digər vəzifələri yerinə yetirmək uşağın borcudur.

Bu vəzifələrin uşaqlar tərəfindən dərk edilməsinə və icrasına valideynlərin, müvafiq orqanların və təhsil müəssisələrinin uşaqlar arasında izahat və təbliğat aparmaları yolu ilə nail olunur.

1998-ci ildə ölkəmizdə BMT-nin “Uşaq Hüquqları haqqında” Konvensiyasının müddəalarını özündə əks etdirən V fəsil 45 maddədən ibarət “Uşaq Hüquqları haqqında” Qanun qəbul edilmişdir. 1999-cu ildə isə 10 maddədən ibarət “Valideynlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların sosial müdafiəsi haqqında” qanun qəbul edilmişdir.

Bunların ardınca ölkəmizdə həyata keçirilən irimiqyaslı hüquq islahatları insan hüquqlarının tərkib hissəsi kimi uşaq hüquqları sahəsində də yeniliklərin əldə olunmasına, uşaqlarla işləyən qurumların yaradılmasına, həmçinin əhalinin müxtəlif qruplarından biri kimi uşaqların da pozulmuş hüquqlarının bərpasına çalışan Ombudsman təsisatının yaranmasına şərait yarandı.

Azərbaycan Respublikasının İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkili (Ombudsman) vəzifəsi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasında və Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələrdə təsbit olunmuş Azərbaycan Respublikasının dövlət və yerli özünüidarə orqanları, vəzifəli şəxsləri tərəfindən pozulan insan hüquq və azadlıqlarının bərpa edilməsi üçün təsis edilir.

Hal-hazırda Azərbaycan Respublikasının İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkili (Ombudsman) tərəfindən onun Aparatında uşaq hüquqları sahəsində işləyən müşavir, həmçinin Ombudsmanın regional mərkəzlərinin rəhbərləri bu istiqamət üzrə əlaqələndirici şəxslər təyin edilmişlər.

Ombudsmanın təşəbbüsü ilə 2013-cü ildə “Uşaq hüquqları” aylığı başa çatmışdır, 2014-cü ildə “Mənim hüquq və vəzifələrim”, 2015-ci ildə “Uşaq hüquqları üzrə pilləli tədris davam etdiriləcək” və s. mövzularında tədbirlər keçirilmişdir.

Müvəkkilin fəaliyyət göstərdiyi müddətində əhalinin maarifləndirilməsi məqsədi ilə bir sıra nəşrlər hazırlanmış və çap olunmuşdur. “Cəzaçəkmə müəssisələrində olan yetkinlik yaşına çatmayanların hüquqları” adlı broşurları, “Uşaq hüquqları üzrə pilləli tədris”lə bağlı dərs vəsaiti, bir sıra tematik lefletlər hazırlanmış və çap olunmuşdur:

• Hüquqların pozulubsa İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkilə (Ombudsmana) müraciət et;

• İnsan Hüquqları Ümumi Bəyannaməsi və Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası;

• Sizin əsas hüquq və azadlıqlarınız;

• Zərər çəkmiş şəxsin hüquqi vəziyyəti;

• Şubhəli şəxsin hüquqi vəziyyəti;

• Xüsusi ittihamçı və mülki iddiaçının hüquqi vəziyyəti;

• Təqsirləndirilən şəxsin hüquqi vəziyyəti;

• "Ombudsman kimdir?" adlı yaddaş vərəqəsi.

Bütün bunlar ölkəmizdə dövlət siyasətinin tərkib hissəsi kimi əhalinin müxtəlif kateqoriyalarından biri olan uşaqların hüquqlarının müdafiəsinə, pozulmuş hüquqlarının bərpasına və onlar üçün normal həyat şəraitinin yaradılmasına xidmət edir.

Bu gün Ulu öndərin siyasi kursu Prezident İlham Əliyev cənabları tərəfindən uğurla davam etdirilir. Uşaq hüquqlarının müdafiəsi uşaqların normal formalaşmasına, sağlam böyüməsinə yönələn bir çox dövlət proqramları qəbul edilərək onların həyata keçirilməsi məqsədi ilə tədbirlər planı müəyyənləşdirilmişdir. Hər bir dövlət proqramı uşaqların hüquq və maraqlarının müdafiəsi, vahid dövlət uşaq siyasətinin formalaşması, tənzimlənməsi və həyata keçirilməsi, uşaqların fiziki, əqli, mənəvi, əxlaqi və sosial inkişafı üçün lazımi həyat səviyyəsinin təmin olunması sahəsində milli konsepsiyanı inkişaf etdirməyə yönəlmişdir.

1 iyun 1950-ci ildə BMT Baş Assambleyası tərəfindən təşkil olunan "Qadınların Beynəlxalq Konfransı"nda uşaq hüquqlarının təmin edilməsilə bağlı təskliflər səslənib və elə həmin tədbirdə də 1 iyun tarixini uşaqların beynəlxalq müdafiəsinə həsr etmək qərarı verilib. Bundan sonra iyunun 1-i Uşaqları Beynəlxalq Müdafiə Günü kimi tarixə düşüb. Dünyanın əksər ölkələrində olduğu kimi, bu gün Azərbaycanda da qeyd edilir.

Azərbaycan 1992-ci ildən BMT-nin Uşaq Hüquqları Konvensiyasına qoşulub. Məhz bu sənəd də uşaqların hansı dövlətdə

yaşamalarından asılı olmayaraq, onların hüquqlarını tam əhatə edir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 22 dekabr 2008-ci il tarixli 103 nömrəli Sərəncamı ilə 2009-cu ilin "Uşaq ili" elan edilməsi uşaqların vəziyyətinin yaxşılaşdırılması, uşaq hüquqlarının müdafiəsinin gücləndirilməsi baxımından yeni bir mərhələ açdı.

2009-cu ilin "Uşaq ili" elan edilməsi ilə bağlı tədbirlər planının təsdiq edilməsi isə uşaq hüquqları sahəsində təhsil, bu sahədə müvafiq dərs vəsaitlərinin hazırlanması, xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqların vəziyyətinin yaxşılaşdırılması ilə bağlı tədbirlərin də həyata keçirilməsi üçün müvafiq dövlət qurumları qarşısında vəzifələr müəyyən etdi.

Təqdirəlayiq haldır ki, ölkə Prezidentinin Sərəncamı ilə 2009-cu ilin "Uşaq ili" elan edilməsi və müvafiq Tədbirlər Planının təsdiq edilməsi ilə dövlət qurumlarının irimiqyaslı tədbirlər keçirməyə istiqamətləndirilməsi hazırda qeyd olunan sahədə ölkəmizdə daha uğurlu nəticələrin əldə olunmasına və uşaq hüquqları sahəsində dövlət siyasətinin məqsədyönlü həyata keçirilməsinə geniş imkanlar açır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 8 may 2012-ci il tarixli Fərmanı ilə "Uşaq hüquqlarının həyata keçirilməsinə dövlət nəzarəti Qaydası"nı təsdiq edilmişdir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 6 fevral 2006-cı il tarixli Fərmanı ilə Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi yaradılmış və Prezidentin 6 fevral 2006-cı il tarixli Sərəncamı ilə Hicran Hüseynova Komitənin sədri təyin edilmişdir. Komitə fəaliyyət göstərdiyi dövr ərzində bu sahədə mövcud olan problemlərin həlli istiqamətində məqsədyönlü fəaliyyət göstərmişdir.

Belə ki, Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi Heydər Əliyev Fondu və UNICEF-lə birgə uşaqların öz hüquqları ilə bağlı qərarların qəbul edilməsində iştirakını təmin etmək, uşaqlara öz problemləri ilə bağlı təşəbbüslərlə çıxış etmək

və təkliflər vermək imkanı yaratmaq, həmçinin ictimaiyyətin diqqətinin uşaq hüquqlarının qorunmasına yönəldilməsi məqsədilə 2009-cu ildə Azərbaycan Uşaqlarının I və 2011-ci ildə Azərbaycan Uşaqlarının II, 2012-ci il noyabırın 17-də isə III Ümumrespublika Forumu keçirilmişdir. Forum zamanı nümayəndələr aşağıdakı mövzular üzrə qruplaşaraq həmin mövzu ətrafında dövlət nümayəndələrinin iştirakı ilə müzakirələr aparıb, müvafiq təklif və tövsiyələrlə çıxış ediblər:

I qrup: Vətəni sevək və ona layiq olaq;

II qrup: Uşaqlar üçün bərabər hüquq və imkanlar;

III qrup: Təhsildə yeni standartların tətbiqi. Uşaqlar və internet təhlükəsizliyi;

IV qrup: Ətraf mühitin mühafizəsi. Sağlam həyat tərzi;

V qrup: Asudə vaxtın səmərəli təşkili və dəyərləndirilməsi;

VI qrup: Uşaqların şəxsiyyət kimi formalaşmasında ailə və cəmiyyətin rolu və məsuliyyəti;

VII qrup: Qarabağ həqiqətlərini dünyaya çatdıraq.

Təklif və tövsiyələr, həmçinin mövzular braşuralar şəklində çap olunaraq müvafiq təşkilatlara göndərilmişdir.

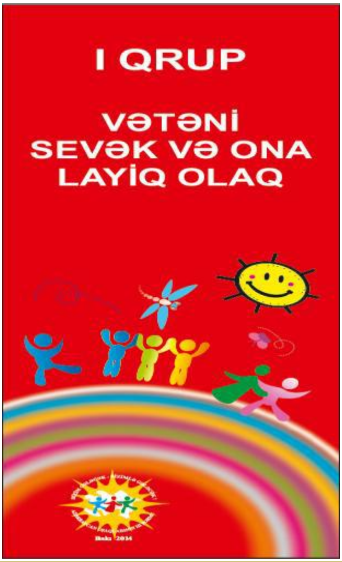
I QRUP
VƏTƏNİ SEVƏK VƏ ONA LAYİQ OLAQ

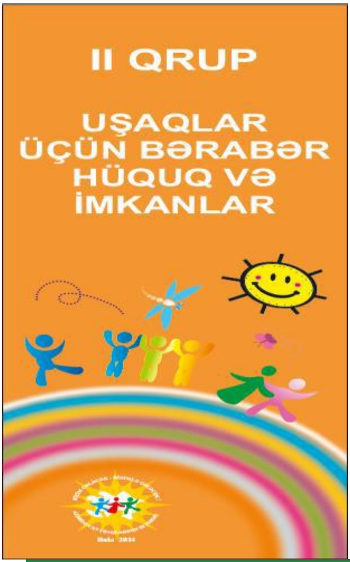
II QRUP
UŞAQLAR ÜÇÜN BƏRABƏR HÜQUQ VƏ İMKANLAR

III QRUP
TƏHSİLDƏ YENİ STANDARTLARIN TƏTBİQİ. UŞAQLAR VƏ İNTERNET TƏHLÜKƏSİZLİYİ

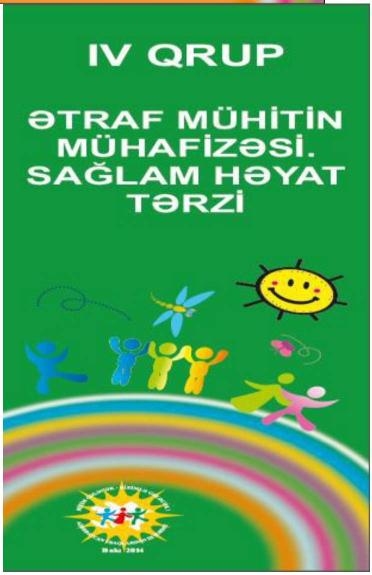
IV QRUP
ƏTRAF MÜHİTİN MÜHAFİZƏSİ. SAĞLAM HƏYAT TƏRZİ

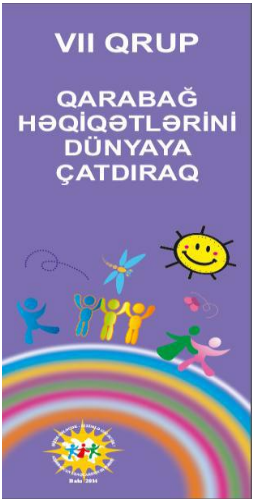

Forumlar ölkə üzrə bütün şəhər və rayonları təmsil edən uşaqların iştirakı ilə keçirilmişdir. Ötən müddət ərzində Forumlarda iştirak edən uşaqlar tərəfindən səsləndirilən bütün təkliflər hökumət tərəfindən hazırlanan müxtəlif proqramlarda öz əksini tapmışdır. Forum həm də əsas verir ki, hər bir uşaq onu düşündürən, narahat edən məsələləri dilə gətirsin, problemlərin birgə həlli yollarını araşdırsın. Məhz bu Forumlar istedadlı uşaqların üzə çıxmasında mühüm rola malikdir.

Forumlar uşaqların öz bacarıqlarını nümayiş etdirmək üçün bir vasitəyə çevrilmişdir. Həmçinin Forum uşaqların ictimai fəallığının artırılmasında, iştirak hüququnun təmin edilməsində və liderlik keyfiyyətlərinin formalaşmasında mühüm əhəmiyyətə malikdir.

Bütün bunlarla yanaşı Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi mütəmadi olaraq uşaq hüquqları ilə bağlı öz nəşirlərini də çap etdirir.

UŞAQLARI
QORUYAQ!

YARAT
1 İYUN -
UŞAQLARIN BEYNƏLXALQ
MÜDAFİƏSİ GÜNÜ

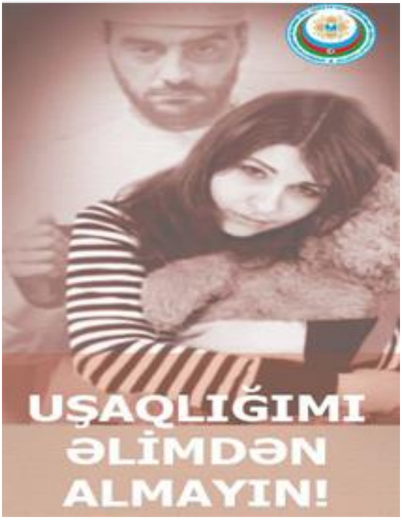
UŞAQLIĞIMI
ƏLİMDƏN
ALMAYIN!

Azərbaycanda
ölkələrarası
övladlığa götürmə

Bu isə dünya təcrübəsinə və uşaq hüquqlarının inkişaf tarixinə ölkəmiz tərəfindən verilən daha bir töhfə, daha bir yenilikdir.

Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi 2015-2025-ci illəri əhatə edən Milli Uşaq Strategiyası hazırlayaraq hökumətə təqdim edib. Sənəd ölkə prezidentinin fərmanı ilə təsdiqlənmiş "Azərbaycan 2020: Gələcəyə baxış" İnkişaf konsepsiyasına uyğun olaraq hazırlanıb. Strategiya hazırlanarkən BMT-nin Uşaq Hüquqları Komitəsinin tövsiyələri də nəzərə alınıb.

Sənəddə uşaqların hüquqlarının erkən yaşda müdafiəsi, qanunvericiliklə bağlı bazanın təkmilləşdirilməsi, yerli səviyyədə uşaq müdafiə sistemində olan boşluqların doldurulması, yerlərdə uşaqların hüquqlarının müdafiəsi ilə məşğul olan yetkinlik yaşına çatmayanların işləri və hüquqlarının müdafiəsi üzrə komissiyaların fəaliyyətlərinin gücləndirilməsi, uşaqların sağlamlığı və erkən uşaqlıq dövrü ilə bağlı müəyyən məsələlər öz əksini tapıb. Sənəddə məktəbəqədər təhsil müəssisələrinin şəbəkəsinin genişləndirilməsi, sağlamlıq imkanları məhdud uşaqların cəmiyyətə inteqrasiyası, onlar üçün icma əsaslı sosial reabilitasiya mərkəzlərinin yaradılması, inteqrasiyalı təhsilin təşkili, uşaq paralimpiyasının inkişafı və digər məsələlər öz əksini tapıb.

Bu sahədə aparılan işlərdən danışarkən Azərbaycanın birinci xanımı, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri, millət vəkili Mehriban xanım Əliyevanın fəaliyyətini xüsusi olaraq vurğulamaq lazımdır. Məhz Mehriban xanımın rəhbərliyi altında Heydər Əliyev Fondu uşaqların təhsili, sağlamlığı ilə bağlı iri layihələrə imza atmışdır.

Bu gün hər bir uşaq öz üzərində dövlət qayğısını hiss edir. Uşaqlara göstərilən diqqət və qayğının artırılması üçün cəmiyyətin hər bir üzvü bütün gücünü səfərbər etməlidir.

Uşaq Hüquqları haqqında
Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Bu Qanun Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına, Uşaq Hüquqları Bəyannaməsinə, Uşaq Hüquqlarına dair Konvensiyaya və digər beynəlxalq hüquq normalarına uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasında uşaqların hüquqlarını və azadlıqlarını, uşaqlar barəsində dövlət siyasətinin əsas pirinsiplərini, onların müdafiəsi sahəsində dövlət orqanlarının, digər hüquqi və fiziki şəxslərin vəzifələrini müəyyən edir.

I Fəsil. Ümumi müddəalar

Maddə 1. Qanunun təsir dairəsi

Uşaqların bu Qanunda nəzərdə tutulmuş hüquqları və vəzifələri 18 yaşına (yetkinlik yaşına) çatmayan və tam fəaliyyət qabiliyyəti əldə etməyən hər bir şəxsə aid edilir.

Maddə 2. Uşaq hüquqları barəsində qanunvericilik

Uşaq hüquqları barəsində qanunvericilik bu Qanundan və Azərbaycan Respublikasının digər normativ hüquqi aktlarından ibarətdir. Digər normativ hüqqi aktların normaları uşaqların bu Qanunla müəyyən edilmiş hüquq və azadlıqlarını məhdudlaşdıra bilməz.

Maddə 3. Uşaqlar barəsində dövlət siyasəti

Uşaqlar barəsində dövlət siyasəti hər bir uşağın zəruri maddi və məişət şəraitində böyüyüb tərbiyə olunmasının, mütərəqqi tələblər əsasında təhsil almasının, layiqli vətəndaş kimi formalaşmasının təmin edilməsinə yönəldilir.

Dövlət siyasəti milli və yerli xüsusiyyətlər nəzərə alınmaqla yaradılmış məqsədli uşaq sosial proqramları əsasında həyata keçirilir. Bu proqramların yerinə yetirilməsində dövlət orqanları ilə yanaşı digər hüquqi və fiziki şəxslər də iştirak edə bilərlər.

Maddə 4. Uşaq hüquqlarını müdafiə edən orqanlar, birliklər və təşkilatatlar

Azərbaycan Respublikasında uşaq hüquqlarının müdafiəsini müvafiq icra hakimiyyəti, məhkəmə və prokurorluq orqanları, bələdiyyələr, habelə ictimai birliklər, həmkarlar ittifaqı təşkilatları təmin etməlidirlər. Bu orqanlar, birliklər və təşkilatlar fəaliyyətlərində uşaq hüquqlarının üstün mühafizəsi pirinsipini əsas tutmalıdırlar.

Maddə 5. Uşaq mənafelərinin üstünlüyü

Dövlət orqanları, bütün fiziki və hüquqi şəxslər öz fəaliyyətində uşaqların mənafelərini üstün tutmalı, onların hüquqlarının təmin olunmasına şərait yaratmalıdırlar. Azərbaycan Respublikasının normativ hüquqi aktları və müvafiq orqanların qərarları uşaq mənafelərinə zidd olmamalı və onların icrası uşaqların həyatına, inkişafına və tərbiyəsinə zərər gətirməməlidir. Uşağın hüquq və mənafelərini məhdudlaşdıran hər hansı əqd etibarsızdır.

Maddə 6. Uşaqların hüquq bərabərliyi

Bütün uşaqlar bərabər hüquqlara malikdirlər. Uşaqların, onların valideynlərinin və ya onları əvəz edən şəxslərin sosial və əmlak vəziyyətindən, sağlamlığından, irqi və milli mənsubiyyətindən, dilindən, təhsilindən, dinindən, siyasi baxışlarından, yaşayış yerindən asılı olmayaraq uşaqlar ayrı seçkiliyə məruz qala bilməzlər. Uşaqlar valideynlərinin və ya onları əvəz edən digər şəxslərin hərəkətlərinə görə məsuliyyət daşımır və valideynləri ilə bağlı səbəblərə görə onların hüquqlarının məhdudlaşdırılmasına yol verilmir.

Nigahda və ya nigahdankənar doğulmasından asılı olmayaraq uşaqların valideynləri barəsində eyni hüquqları vardır.

Maddə 7. Uşağın nümayəndələri

Uşağın valideynləri, eləcə də övladlığa götürənlər, qəyyumlar, himayəçilər, uşaq evlərinin müdiriyyəti uşaqların hüquq və mənafelərini müdafiə edən nümayəndələridir.

Maddə 8. Uşağın yaşamaq və inkişaf etmək hüququ

Hər bir uşağın yaşamaq, normal şəraitdə fiziki, əqli və mənəvi cəhətdən inkişaf etmək hüququ vardır. Dövlət bu şəraiti təmin edən iqtisadi, sosial-hüquqi və digər tədbirlər görməyi, sağlam və təhlükəsiz mühit yaratmağı öz öhdəsinə götürür.

Maddə 9. Uşağın həyatı və sağlamlığının mühafizəsi hüququ

Hər bir uşağın həyatı və sağlamlığının mühafizə edilməsi hüququ vardır. Dövlət uşaqların həyatının mühafizəsi və sağlam inkişafını təmin edir, ekoloji təhlükəsizliyini təmin edən şərait yaradır, onların keyfiyyətli yeməklə, içməli təmiz su ilə təchizi üçün müvafiq tədbirlər görür.

Maddə 10. Uşağın ad və vətəndaşlıq almaq hüququ

Hər bir uşaq doğulduqdan sonra Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq qeydiyyata alınır və vətəndaşlıq əldə edir.

Uşağa ad valideynlərin qarşılıqlı razılığı ilə, valideynləri olmadıqda isə qəyyumluq orqanlarının razılığı və ya göstərişi əsasında verilir.

Maddə 11. Uşağın tərbiyə almaq hüququ

Hər bir uşağın hərtərəfli inkişaf etmək, milli və ümumbəşəri dəyərlərə uyğun, humanizm və əxlaqi pirinsiplər əsasında tərbiyə almaq hüququ vardır.

Uşağın tərbiyəsi ailədə, məktəbdə, məktəbəqədər və məktəbdənkənar uşaq təlim-tərbiyə müəssisələrində aparılır.

Maddə 12. Uşağın azadlıq və şəxsi toxunulmazlıq hüququ

Uşaq azadlıq və şəxsi toxunulmazlıq hüququna malikdir.

Uşaqların hüquqları və qanuni mənafeləri pozulduqda, o cümlədən valideynləri uşağın təhsili, tərbiyəsi üzrə vəzifələrini yerinə yetirmədikdə və ya valideynlik hüquqlarından sui-istifadə etdikdə uşaq öz hüquqlarını qorumaq üçün müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarına, 14 yaşına çatdıqda isə məhkəməyə müraciət etmək hüququna malikdir.

Maddə 13. Uşağın zəruri maddi təminat hüququ

Uşağın Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş minimum dolanacaq xərclərindən az olmayan maddi təminat almaq hüququ vardır.

Maddə 14. Uşağın vicdan, fikir və söz azadlığı

Hər bir uşağın, fikir və söz azadlığı vardır.

Valideynlər, digər şəxslər və dövlət orqanları uşağın vicdan, fikir və söz azadlığına hörmətlə yanaşmalıdırlar.

Uşağın səhhətində zərərli təsir göstərən dini ayinlərin icrasına cəlb edilməsi qadağandır.

Maddə 15. Uşağın məlumat azadlığı

Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq hər bir uşağın əqli və fiziki inkişafı üçün zəruri olan istənilən məlumatı axtarmaq, əldə etmək, ötürmək və yaymaq hüququ vardır.

Maddə 16. Uşağın əsas vəzifələri

Cəmiyyətdə davranış qaydalarına əməl etmək, Azərbaycan Respublikasının dövlət rəmizlərinə bələd olmaq, biliklərə yiyələnmək, özünü faydalı fəaliyyətə hazırlamaq, valideynlərə, digər vətəndaşların hüquq və mənafelərinə, öz xalqının və başqa xalqların ənənələrinə və mədəni sərvətlərinə hörmətlə yanaşmaq, tarix və mədəniyyət abidələrini, ətraf mühiti qorumaq və Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulmuş digər vəzifələri yerinə yetirmək uşağın borcudur.

Bu vəzifələrin uşaqlar tərəfindən dərk edilməsinə və icrasına valideynlərin, müvafiq orqanların və təhsil müəssisələrinin uşaqlar arasında izahat və təbliğat aparmaları yolu ilə nail olunur.

II Fəsil. Uşaq və ailə

Maddə 17. Uşağın ailədə yaşamaq hüququ

Uşağın ailədə valideynləri ilə birgə yaşamaq, onlardan qayğı görmək hüququ vardır. Qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş hallar-

dan başqa valideynlərin istəyinə zidd olaraq uşağı onlardan ayırmaq qadağandır.

Maddə 18. Valideynlərindən ayrı yaşayan uşağın hüququ

Valideynlərinin hər ikisindən və ya birindən ayrı yaşayan uşağın onları tanımaq, habelə bu ona mənfi təsir göstərmirsə, valideynləri ilə ünsiyyətdə olmaq hüququ vardır.

Maddə 19. Valideynlərin hüquq və vəzifələri

Valideynlərin uşağın tərbiyəsində bərabər hüquq və vəzifələri vardır. Onlar uşağı sağlam böyütməli, ümumbəşəri və milli dəyərlər əsasında tərbiyə etməli, müstəqil həyata hazırlamalıdırlar. Uşağın qabiliyyətinin inkişaf etdirilməsi, onun maddi və mənəvi tələbatlarının təmin edilməsi, hüquq və mənafelərinin mühafizəsi valideynlərin əsas vəzifələridir.

Valideynlərin uşaqlar barəsində hüquq və vəzifələrinin həyata keçirilməsinə dövlət orqanlarının qarışmasına yalnız qanunla nəzərdə tutulmuş hallarda və uşağın maraqları naminə yol verilə bilər.

Uşağın vurduğu maddi ziyana görə onun valideynləri, övladlığa götürənlər, qəyyumlar və ya himayəçilər Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyində nəzərdə tutulmuş qaydada məsuliyyət daşıyırlar.

Maddə 20. Uşağın mənzil hüququ

Hər bir uşağın mənzil hüququ vardır. Uşaqların yaşadıqları mənzil sahəsinə ailənin digər üzvləri ilə bərabər hüquqları vardır.

Maddə 21. Uşağın vərəsəlik və valideynlərinin əmlakı hesabına saxlanma hüququ

Hər bir uşağın valideynlərinin, övladlığa götürülənlərin əmlakına dair vərəsəlik, məhkəmənin qərarı ilə valideynlərdən hər ikisi və ya biri xəbərsiz itkin düşmüş və ya ölmüş elan edildikdə isə onların əmlakı hesabına saxlanmaq hüququ vardır.

III Fəsil. Uşaq və Cəmiyyət

Maddə 22. Uşağın təhsil almaq hüququ

Hər bir uşağın Azərbaycan Respublikasının təhsil qanunvericiliyinə uyğun olaraq təhsil almaq hüququ vardır.

Dövlət təhsil sistemi uşağın şəxsiyyətinin inkişafına, zəruri bilik və bacarıqları tam həcmdə əldə etməsinə şərait yaratmalıdır. Uşaqların icbari ümumi orta təhsildən yayındırılması qadağandır.

Maddə 23. Fitri istedada malik uşaqlara dövlət qayğısı

Dövlət fitri istedada malik uşaqların erkən yaşdan üzə çıxarılması və onların qabiliyyətinin qiymətləndirilməsi üçün tədbirlər görür, onlar üçün adlı və xüsusi təqaüdlər müəyyən edir, xüsusi təhsil müəssisələrinin sistemini yaradır və maliyyələşdirir, bu sahədə beynəlxalq əlaqələri inkişaf etdirir.

Maddə 24. Uşağın əmək hüquqları

Uşaqların yaşına, səhhətinə, ümumtəhsil və peşə hazırlığı səviyyəsinə uyğun olaraq əmək hüququ vardır.

Uşaqların əmək hüququnun yaranmasının və həyata keçirilməsinin şərtləri Azərbaycan Respublikasının əmək qanunvericiliyi ilə müəyyən edilir.

Maddə 25. Uşağın istirahət hüququ

Hər bir uşağın istirahət və asudə vaxtdan istifadə etmək hüququ vardır.

Maddə 26. Uşaqların ictimai təşkilatlarda birləşmək hüququ

Uşaqların təhsil və ya yaşayış yerlərində Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyində müəyən edilmiş qaydada ictimai birliklər və ictimai özfəaliyyət orqanları yaratmaq və onlarda birləşmək hüququ vardır.

Maddə 27.Uşağın şərəf və ləyaqətinin müdafiəsi hüququ

Hər bir uşağın şərəf və ləyaqətini müdafiə etmək hüququ vardır.

Uşaqların şərəf və ləyaqətinə qəsd edilməsi Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyində nəzərdə tutulmuş məsuliyyətə səbəb olur.

Maddə 28. Uşağın istismardan və zərərli təsirlərdən mühafizəsi

Dövlət sosial, hüquqi, iqtisadi, tibbi və tərbiyəvi vasitələrlə uşaqları istismarın bütün növlərindən, ağır, zərərli və təhlükəli əməkdən və təsirlərdən mühafizə edir.

Maddə 29. Uşaqlara sosial yardımlar

Dövlət uşaqlara birdəfəlik ödəmələr, aylıq müavinətlər, kompensasiyalar formasında sosial yardımlar verir.

Sosial yardımlar uşaqların mənafelərinə uyğun sərf olunmalıdır.

IV Fəsil. Əlverişsiz şəraitə düşmüş uşaqların müdafiəsi

Maddə 30. Əlverişsiz şəraitdə yaşayan uşaqların müdafiəsi üzrə dövlət proqramları

Dövlət hərbi əməliyyatlar, epidemiya, təbii və ekoloji fəlakətlər zonasında yaşayan və ya onların təsirinə məruz qalan, habelə yetim uşaqların, natamam (valideynlərdən biri olmayan), aztəminatlı ailələrin uşaqlarının, şəhid uşaqlarının müdafiəsini xüsusi proqramlar əsasında təmin edir.

Maddə 31. Valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların müdafiəsi tədbirləri

Valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların müdafiəsi onların övladlığa, qəyyumluğa, himayəçiliyə, digər ailəyə verilməsi, bunlar mümkün olmadıqda isə uşaqlara baxan müvafiq müəssisələrdə yerləşdirilməsi üsulu ilə təmin edilir.

Müdafiə üsulu müəyyən edilərkən uşağın etnik mənşəyi, dini və mədəni mənsubiyyəti, dili, tərbiyəsinin varisliyi nəzərə alınmalıdır.

Uşaq müəssisələrində saxlanan valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqlar tam dövlət təminatındadırlar. Onlar Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyində nəzərdə tutulmuş güzəşt və imtiyazlardan istifadə edirlər.

Maddə 32. Övladlığa götürmə

Uşağın övladlığa götürülməsinə onun mənafeyi naminə Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada yol verilir. Övladlığa götürən şəxs uşağın normal inkişa-

fi və tərbiyəsi üçün müvafiq imkanlara malik olmalıdır. Şəxsi mənfəət əldə etmək məqsədilə uşağın övladlığa götürülməsi qadağandır. Övladlığa götürənin sirri dövlət tərəfindən qorunur.

Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı olan uşağın əcnəbilər tərəfindən övladlığa götürülməsinin, habelə Azərbaycan Respublikası vətəndaşının əcnəbi uşağı övladlığa götürməsinin qaydaları dövlətlərarası müqavilələr və Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilir.

Maddə 33. İnternat müəssisələrində uşaqların saxlanmasının və tərbiyəsinin şərtləri

Uşaq evlərində, internat tipli uşaq müəssisələrində uşaqların təlim-tərbiyəsinin təşkili və keyfiyyətinə görə həmin müəssisələrin rəhbərləri məsuliyyət daşıyırlar.

Maddə 34. İnternat müəssisələri məzunlarının müdafiəsi

İnternat müəssisələrinin valideyn himayəsindən məhrum olmuş məzunlarının hüquq və mənafelərinin müdafiəsi bu müəssisələrin rəhbərləri və himayə orqanları tərəfindən həyata keçirilir.

Yaşayış sahəsi olmayan məzunların yetkinlik yaşına çatana qədər bu müəssisələrdə qalmasına icazə verilir.

Maddə 35. Əlil, əqli və fiziki çatışmazlıqları olan uşaqların müdafiəsi

Əlil, əqli və fiziki çatışmazlıqları olan uşaqların növbədənkənar, müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən olunmuş qaydada tibbi, defektoloji və psixoloji yardım almaq hüququ vardır.

Maddə 36. Əlil uşağa qulluq edən şəxslərə verilən güzəştlər

16 yaşınadək əlil uşağa qulluq dövrü pensiya hüququ verən iş stajına daxil edilir və uşağa qulluq edən şəxsə Azərbaycan Respublikasinin qanunvericiliyində müəyyən edilmiş məbləğdə müavinət ödənilir.

Maddə 37. Hərbi münaqişələr dövründə uşaqların müdafiəsi

Azərbaycan dövləti onun hərbi münaqişələrə cəlb edildiyi ərazidə olan uşaqların müdafiəsinin beynəlxalq hüquqi normalara uyğun olaraq təmin etməyi öz üzərinə götürür.

Maddə 38. Təbii fəlakətlər, bədbəxt hadisələr və qəzalar nəticəsində zərər çəkmiş uşaqların müdafiəsi

Dövlət təbii fəlakətlər, bədbəxt hadisə və qəzalar nəticəsində əlverişsiz şəraitə düşmüş və ya zərər çəkmiş uşaqlara təcili əvəzsiz kömək göstərir, onların təhlükəsiz yerlərə köçürülməsi üçün təxirəsalınmaz tədbirlər görür.

Maddə 39. Qaçqın və ya məcburi köçkün uşaqların müdafiəsi

Qaçqın və ya məcburi köçkün olan uşaqların müvafiq status almaq hüququ vardır. Dövlət onları lazımi müdafiə və humanitar yardımla təmin etmək üçün təcili müvafiq tədbirlər görür, belə uşaqların valideynlərinin axtarılmasını təşkil edir, bu məqsədlə beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlıq edir, qeyri-dövlət təşkilatlarının fəaliyyətinə zəruri köməklik göstərir.

Maddə 39.1 Uşaqların baxımsızlığının və hüquq pozuntularının profilaktikası

Dövlət qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada uşaqların baxımsızlığının və hüquq pozuntularının profilaktikasını həyata keçirir.

Maddə 40. İnzibati xəta törətmiş uşaqların işlərinə baxılmasının xüsusiyyətləri

İnzibati xəta törətmiş uşaqların işlərinə Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən olunmuş qaydada və orqanlar tərəfindən baxılır. Həmin uşaqlar barəsində qərar çıxarılarkən uşağa humanist mövqedən yanaşılmalıdır.

Tənbeh tədbirləri seçilərkən işin halları, uşağın yaşı, həyat şəraiti, səhhəti, psixi inkişafı və təhsili nəzərə alınmalıdır.

Maddə 41. Xüsusi tərbiyə müəssisələrində olan uşaqların hüquqları

Uşaqların xüsusi təlim-tərbiyə, yaxud ixtisaslaşdırılmış tibb müəssisələrinə göndərilməsinə yalnız Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada yol verilir.

Xüsusi təlim-tərbiyə və ya ixtisaslaşdırılmış tibb müəssisələrində olan uşaqların onlarla humanist davranması, səhhətinin mühafizəsi, zəruri təhsil və peşə hazırlığı almaq, məzuniyyət, yazışma, valideynləri və qohumları ilə görüşmək hüququ vardır.

Maddə 42. Cinayət icraatı qaydalarının uşaqlara tətbiqinin xüsusiyyətləri

Uşaqlar barəsində məhkəməyədək icraatın, həmçinin birinci, apellyasiya və kassasiya instansiyaları icraatının xüsusiyyətləri Azərbaycan Respublikasının Cinayət-prosessual Məcəlləsi ilə müəyyən edilir.

V Fəsil. Yekun müddəalar

Maddə 43. Uşaq hüquqlarına əməl edilməsi üzərində nəzarətin və uşaq baxımsızlığına qarşı mübarizənin təşkili

Uşaq hüquqlarına əməl edilməsi üzərində nəzarətin və uşaq baxımsızlığına qarşı mübarizənin təşkili müvafiq icra hakimiyyəti orqanları tərəfindən həyata keçirilir.

Maddə 44. Bu Qanunun pozulmasına görə məsuliyyət

Bu Qanunun tələblərinin pozulmasında təqsirkar olan şəxslər Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq məsuliyyət daşıyırlar.

Maddə 45. Beynəlxalq müqavilələr

Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı dövlətlərarası müqavilələrlə bu Qanun arasında ziddiyyət yaranarsa, həmin beynəlxaq müqavilələr tətbiq edilir.

Heydər ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Bakı şəhəri, 19 may 1998-ci il
№ 499-IQ

Ədəbiyyat

1997

1. Respublika mətbuatı insan hüquqları və demokratik azadlıqlar haqqında: [layihə] /Sülh və Demokratiya İnstitutu "İnsan Hüquqlarının Müdafiəsi" Departamentinin Layihəsi; layihənin koordinatoru S.Qocamanlı.- Bakı, 1997.- 15 s.

İnstitutun fəaliyyəti regionda sülhün qorunması yollarının, təhlükəsizlik, demokratik, hüquqi cəmiyyətin qurulması və müstəqil Azərbaycan dövlətçiliyinin inkişafı problemlərinin tədqiqi və təhlilinə yönəlmişdir.

1998

2. Respublika mətbuatı insan hüquqları və demokratik azadlıqlar haqqında: [layihə] /Sülh və Demokratiya İnstitutu "İnsan Hüquqlarının Müdafiəsi" Departamentinin Layihəsi; layihənin koordinatoru S.Qocamanlı.- Bakı, 1998.-16 s.

İnstitutun fəaliyyəti regionda sülhün qorunması yollarının, təhlükəsizlik, demokratik, hüquqi cəmiyyətin qurulması və müstəqil Azərbaycan dövlətçiliyinin inkişafı problemlərinin tədqiqi və təhlilinə yönəlmişdir.

3. Uşaq hüquqları haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu.- Bakı: Təhsil, 1998.- 16 s.

1999

4. Uşaq hüquqları /tərc.: T.Vəliyev; "İnam" Plüralizm Mərkəzi.- Bakı: Azərbaycan, 1999.- 44 s.

5. Uşaq hüquqları konvensiya: Konvensiyanın qeyri-rəsmi şərhlər və məlumat materialı ilə birlikdə tam mətni /BMT-nin insan hüquqları mərkəzi.- Bakı, 1999.- 18 s.

Uşaq hüquqları Konvensiyası dünya birliyinin uşaqlar barəsində arzu və istəklərinin daha dəqiq və hərtərəfli ifadəsi kimi insan hüquqları sahəsində beynəlxalq hüquqda xüsusi yer tutur.

Konvensiyanın 54 maddəsi vahid bir sənəddir. Konvensiya BMT Baş Məclisi tərəfindən 1989-cu ildə qəbul edilmışdir. 1993-cü il mayın 18-nə olan məlumata görə, Konvensiyanı 136 ölkə təsdiq etmiş 23 ölkə imzalamışdır.

2000

6. Sizin hüquqlarınız: [dərs vəsaiti] /tərt. Z.İsmayılova; red. N.Quliyev; rəssam O.Hüseynov.- Bakı: İstedad, İşıq, 2000.- 63, [1] s.

Kitab Ümumdünya insan hüquqları deklarasiyasının orjinal şərhidir və məktəblilər üçün dərs vəsaiti kimi istifadə oluna bilər.

7. Uşaq hüquqları: Beynəlxalq standartlar və yerli qanunvericilik /Hüquq Maarifçiliyi Cəmiyyəti; İSAR; tərt. ed. və burax. məsul İ.Əliyev.- Bakı: İsmayıl NPM, 2000.- 664 s.

Kitab uşaq hüquqları sahəsində beynəlxalq və yerli normativ hüquqi aktların sistemləşdirilməsi istiqamətində ilk addımdır. Kitaba uşaq hüquqları sahəsində beynəlxalq hüquqi aktlar və ölkə qanunvericiliyinin uşaq hüquqları ilə norma institutları ilə yanaşı, Uşaq hüquqları haqqında BMT-nin Konvensiyasının yerli qanunvericilikdə statusu ilə bağlı araşdırma, uşaq hüquqlarının müdafiəsi ilə məşğul olan şəxslər üçün praktiki əhəmiyyəti olan materiallar daxil edilmişdir.

2001

8. İnsan hüquqları: Bəşər rifahının təməli: şərhlər və beynəlxalq sənədlər /“İnam” Plüralizm Mərkəzi; tərt. ed. V.Pərvizoğlu; məsləhətçi R.Musabəyov; tərc. T.Vəliyev.- Bakı: BDU, 2001.- 608 s.

Kitabda insan hüquqları sahəsində beynəlxalq və milli normalar ətrafli şərh edilməklə yanaşı, bəzi ən vacib beynəlxalq hüquqi sənədlərin Azərbaycan dilinə tərcüməsi verilmişdir.

2002

9. Baş Assambleya: 6 oktyabr 1999-cu il. BMT Baş Assambleya Əlli üçüncü sessiya. Gündəliyin 31-ci bəndi Baş Assambleyanın qətnaməsi: 53/243. Sülh mədəniyyəti sahəsində fəaliyyətə dair Bəyannamə və Proqram /Birləşmiş Millətlər Təşkilatı.- Bakı: Azərnəşr, 2002.- 21 s.

10. Uşaq hüquqları haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu: [19 may 1998-ci il, №499-IQ]: əlavə və dəyişikliklərlə.- Bakı: Qanun, 2002.- 14 s.

11. Valideynlər üçün yaddaş /tərt. ed.: S.Abdullayeva, P.Məmmədbəyli; red. M.Mürşüdlü.- Bakı, 2002.- 36 s.

12. Yetkinlik yaşına çatmayanlar üçün cinayət mühakiməsi /Azərbaycan Gənc Hüquqşünaslar Birliyi; Açıq Cəmiyyət İnstitutu Yardım Fondu; red. N.Adilov; tərtibatçı E.Məmişov; tərc.: R.İsgəndərov, E.Əsədov.- Bakı, 2002.- 304 s.

Kitabda yuvenal ədliyyənin tarixi yolu, fəaliyyəti, spesifik prinsipləri, ümumi fəlsəfəsi haqqında məlumatlar verilmişdir.

2003

13. Azərbaycan Respublikasının iştirakçısı olduğu Beynəlxalq Konvensiyaların Milli Qanunvericilikdə Təsbiti /Azərbaycan Respublikasının İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkili (OMBUDSMAN); tərt.: A.Səfixanlı, Z.Əliyev; red. E.Süleymanova.- Bakı: Qanun, 2003.- 58 s.

Kitab Azərbaycanın iştirakçısı olduğu insan hüquq və azadlığı ilə bağlı beynəlxalq müqavilələrin milli qanunvericilikdə təsbiti istiqamətində araşdırmalara həsr olunmuşdur.

14. Heç bir uşağı nəzərdən qaçırmayaq: Azərbaycanın seçimi: Rəsm, foto, Uşaq Haqları və HBUNQ kampaniyası haqda məlumat toplusu /"Ümidli Gələcək" Gənclər Təşkilatı; red. və tərcümə N.Seyidov.- Bakı, 2003.- 64 s.

Bu kitab Uşaq Hüquqları üzrə Azərbaycan QHT Alyansı və "Ümidli Gələcək" Gənclər Təşkilatının 2003-cü ildə "Heç bir Uşağı Nəzərdən Qaçırmayaq" adlı milli kampaniya çərçivəsində

keçirilən rəsm və foto müsabiqələrinin nəticəsidir. Müsabiqə Boyük Britaniyanın Azərbaycandakı Səfirliyinin maliyyə yardımı və UNICEF-in dəstəyi ilə həyata keçirilmişdir.

15. Uşaq hüquqları haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu: (19 may 1998-ci il, №499-IQ).- Bakı: Qanun, 2003.- 11 s.

2005

16. Azərbaycanda Yuvenal Ədliyyə 1998-2005 /Böyük Britaniya Səfirliyi; Uşaq Hüquqları üzrə Azərbaycan QHT Alyansı; ATƏT-in Bakı Ofisi.- Bakı, 2005.- 112 s.

Bu hesabat hökumət strukturlarına azyaşlı uşaqlarla davranışında ədliyyə sistemində olan nöqsanları sistematik olaraq cavablandırmaq üçün əsas yaradır.

17. Beynəlxalq sənədlər toplusu /Hüquq Maarifçiliyi Cəmiyyəti; red. İ.Əliyev; red. hey.: K.Abbasov, G.Quliyeva, E.Mehdili və b.- Bakı: GISO Enterprise KRİNB, 2005.-C.I.- 868 s.

Kitaba daxil edilən beynəlxalq aktların böyük bir hissəsinin rəsmi tərcüməsi, dilimizdə rəsmi tərcümə mətnləri olmayan sənədlərin isə Hüquq Maarifçiliyi Cəmiyyətinin, o cümlədən BMT-nin, ATƏT-in, Avropa Şurasının və digər təşkilatların xətti ilə tərcümə variantları təqdim edilir.

18. Heç bir uşağı nəzərdən qaçırmayaq: uşaq hüquqlarına əsaslanmış proqramlaşdırma: [təlim vəsaiti] /Uşaq Hüquqları üzrə Azərbaycan QHT Alyansı; "Ümidli Gələcək" Gənclər Təşkilatı; tərtibatçı müəl.: N.Seyidov, T.Şərifova, D.Əhmədov; tərc.: N.Nəcəfli, M.Quluzadə.- Bakı: [s.n.], 2005. - 264 s.

Bu kitab Uşaq Hüquqları üzrə Azərbaycan QHT Alyansı, UNİCEF və Avropa Birliyinin Komissiyası ilə birgə 2005-2006-cı illəri əhatə edəcək "Heç bir uşağı nəzərdən qaçırmayaq" layihəsinin 2-ci fazası çərçivəsində hazırlanmışdır.

19. Nuriyev, Ə. Hüquq – azadlığımızın ölçüsü /Əliməmməd Nuriyev; red. İ.Qasımzadə.- Bakı: Ayna Mətbu Evi, 2005.- 79 s.

Kitabda hüquq anlayışı və mahiyyəti, hüquq necə yaranıb, yeni dövrdə təbii hüquq anlayışı, müasir hüquq sistemləri, hüquqi dövlət və uşaq hüquqlarından söhbət açılmışdır.

2006

20. Uşaq əməyinə yox deyək: işəgötürənlər üçün vəsait /İLO-Beynəlxalq Əmək Təşkilatı; ASK-Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyası; elmi red. Ə.Məmmədov (ön söz); hazırl. S.Qəmbərova; red. Ə.Qaybaliyev.- Bakı: İsmayıl NPM, 2006.- 103, [1] s.

Kitabda kənd təsərrüfatında və başqa təşkilatlarda uşaq əməyinin aradan qaldırılması istiqamətində görülən işlərdən danışılır.

21. Yuvenal ədliyyə: Yetkinlik yaşına çatmayanların ədalət mühakiməsi /Uşaq Hüquqları üzrə Azərbaycan QHT Alyansı, "Ümidli Gələcək" Gənclər Təşkilatı, Azərbaycan Gənc Hüquqşünaslar Birliyi; müəl. və tərt.: M.Qəfərov, İ.Abbasov, Y.Məmmədov və b.; tərc. və red.: R.İsgəndərov, E Əsədov, N.Adilov və b.- Bakı, 2006.- 112 s.

Kitab yuvenal ədliyyə haqqında dolğun məlumat əldə etməyə və yetkinlik yaşına çatmayanların ədalət mühakiməsi sustemində istifadə etməyə yardımçı olacaq.

2007

22. Əliyeva, S. Məhkəmə, prokurorluq, polis orqanlarının və vəkillərin fəaliyyətində yuvenal ədliyyə elementləri: Beynəlxalq standartlar və milli qanunvericilik /Sevinc Əliyeva, R.T.Səmədov; elmi red. K.Səlimov.- Bakı: GNS POLİQRAF, 2007.- 96 s.

Kitabda məhkəmələrin, prokurorluq orqanlarının, polis orqanlarının fəaliyyətində yuvenal ədliyyə elementləri və vəkillərin ədalət mühakiməsində rolu və s. məlumatlar verilmişdir.

2008

23. Uşaq hüquqları haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu: (19 may 1998-ci il, №499-IQ).- Bakı: Qanun, 2008.-16 s.

2009

24. Azərbaycan Republikasının insan hüquqları üzrə müvəkkilinin (ombudsmanın) uşaq hüquqları üzrə ixtisaslaşmış ilk məruzəsi: Azərbaycan Respublikası İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkil (Ombudsman); hazırlayan. E.Süleymanova.- Bakı: [s.n.], 2009.- 160 s.

Məruzədə uşaq hüquqlarına dair dövlət siyasəti, bu sahədə beynəlxalq və milli qanunvericilik, Müvəkkilin bu istiqamətdə fəaliyyəti, uşaq hüquqlarının etibarlı müdafiəsinə yönəlmiş təklif və tövsiyələri geniş yer almışdır.

25. Azərbaycan Qanunvericiliyində uşaq hüquqları: 2009-cu il noyabrın 1-dək edilmiş dəyişikliklər və əlavələr nəzərə alınmaqla /məsul red. S.Mirzəyev; red. H.Babayev; tərt.: A.Abasova, S. Rəhimova.- Bakı: Azərbaycan, 2009.- 673, [1] s.

Kitaba Azərbaycan Respublikasının uşaq hüquqlarının müdafiəsi ilə bağlı əsas qanunvericilik aktları daxil edilmişdir.

26. Ekstremal Şəraitdə Uşaq Hüquqlarının Müdafiəsi və Milli İnsan Hüquqları İnstitutlarının Rolu mövzusunda: Avropa Şurasının 60 illiyinə, BMT-nin Uşaq Hüquqları Konvensiyasının qəbul olunmasının 20 illiyinə və Azərbaycanda "Uşaq ili" nə həsr olunmuş Beynəlxalq konfransın materialları. Bakı, 25-27-may 2009-cu il /Azərbaycan Respublikası İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkili (Ombudsman); red. E. Süleymanova; red. hey. Z.Əliyev və b.- Bakı: [s.n.], 2009.- 160 s.

Kitabda Avropa Şurasınnı 60 illiyinə, BMT-nin Uşaq Hüquqları Konvensiyasının qəbul olunmasının 20 illiyinə və Azərbaycanda "Uşaq ili"nə həsr olunmuş "Ekstremal şəraitdə uşaq hüquqlarının müdafiəsi və milli insan hüquqları institutlarının rolu"

mövzusunda 25-27 may 2009-cu ildə Bakı şəhərində keçirilmiş Beynəlxalq konfransın materialları öz əksini tapmışdır.

27. Uşaq hüquqları haqqında konvensiya və müvafiq komitə: [Azərbaycan Respublikasının ilkin və ikinci dövri hesabatları üzrə Uşaq Hüquqları üzrə Komitəsinin yekun şərhləri və tövsiyələri] /BMT-nin İnsan hüquqları üzrə Ali Komissarlığı; [dil və üslub üzrə red. İ.Məmmədov] BMT İnsan Hüquqları üzrə Ali Komissarlıq.- Bakı: [s.n.], [2009?].- 43, [1] s.

Kitabda Azərbaycan Respublikasının ilkin və ikinci dövri hesabatları üzrə Uşaq Hüquqları üzrə Komitəsinin yekun şərhləri və tövsiyələri verilmişdir.

28. Uşaq hüquqları hamı üçün: uşaqları dinləyək, onların iştirakını təmin edək /Azərb. Resp. İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkili (Ombudsman); ümumi red. E.Süleymanova; tərt. ed. R.Rumzadə; rəyçi. Ə.İ.Əliyev.- Bakı: [s.n.], 2009.- 128 s.

Vəsaitdə Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası və digər qanunvericilik aktlarında, həmçinin BMT-nin Uşaq Hüquqları haqqında Konvensiyasında təsbit olunmuş uşaq hüquqlarına dair seçilmiş müddəalar öz əksini tapmışdır.

29. Uşaq hüquqları üzrə pilləli tədrislə bağlı seçilmiş mövzular: [dərs vəsaiti] /Azərb. Resp. İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkili (Ombudsman); red. E.Süleymanova; tərt. ed. R.Rumzadə; rəyçi Ə.İ.Əliyev.- Bakı: [s.n.], 2009.- 288 s.

Bu vəsaitdə Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında, digər milli qanunvericilik aktlarında, həmçinin beynəlxalq müqavilələrdə, ilk növbədə isə BMT-nin Uşaq Hüquqları haqqında Konvensiyasında təsbit olunmuş uşaqların əsas hüquq və azadlıqları, həmçinin onların qısa şəhri əksini tapmışdır.

30. Uşaq hüquqları üzrə metodiki vəsait: tər.ed. N.Seyidov; red. N.Quliyeva.- Bakı: Zərdabi LTD MMC.- 2009.- 96 s.

2010

31. Adilov, N. Müasir beynəlxalq hüquq və Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyində uşaq hüquqlarının müdafiəsi: nəzəri və praktiki məsələlər /Nadir Adilov; Azərbaycan Hüquqşünasları Konfederasiyası; Avrasiya Hüquqşünaslar Assosiasiyası; Azərbaycan Hüquqşünaslar Birliyi.- Bakı: [s.n.], 2010.- 287, [1] s.

Monoqrafiyada insan hüquqları sistemində uşaq hüquqlarının beynəlxalq və dövlətdaxili hüquqi müdafiəsinin nəzəri və praktiki məsələləri hüquq ədəbiyyatında mövcud fikir müxtəlifliyi beynəlxalq praktika, bu istiqamətdə qəbul edilmiş mühüm beynəlxalq normalar, o cümlədən Azərbaycan Respublikasının və digər dövlətlərin dövlətdaxili qanunvericiliyi əsasında geniş təhlil edilmişdir.

32. Uşaq hüquqları bəyannaməsi və uşaq hüquqları haqqında BMT-nin konvensiyası.- Bakı: Qanun, 2010.- 35, [1] s.

2012

33. Bayramova, P. Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinin BMT-nin Qadınlara qarşı ayrı-seçkiliyin bütün formalarının ləğv olunması haqqında Konvensiyasına uyğunluğunun təhlili /Pərvanə Bayramova; elmi red. H. Hüseynova (ön söz.), L.Hüseynov; Azərb. Resp. Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi; UNFPA.- Bakı: [s. n.], 2012.- 96 s.

Kitaba qadınların insan hüquqları və qadınlara qarşı ayrı-seçkiliyin bütün formalarının ləğv olunması haqqında konvensiya (CEDAW), qadınlara qarşı ayrı-seçkiliyin bütün formalarinin ləğv olunması haqqında konvensiyanın maddələr əsasında təhlili və s. verilmişdir.

34. Uşaq hüquqları haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunu: [19 may 1998-ci il, № 499-IQ].- Bakı: Qanun, 2012.- 15, [1] s.

35. Yuvenal ədliyyə: yetkinlik yaşına çatmayanlar tərəfindən törədilən cinayət işləri üzrə ədalət mühakiməsi icraatı:

Hakimlər, prokurorlar, vəkillər və polis əməkdaşları üçün yuvenal ədliyyəyə (yetkinlik yaşına çatmayanların ədalət mühakiməsi) dair dərs vəsaiti müəl. və tərtibatçılar M.Qəfərov, İ.Abbasov, Y.Məmmədov [və b.]; tərc. və red.: R.T.Səmədov, D.R.Əhmədov, N.Z.Seyidov [və b.]; Uşaq Hüquqları üzrə Azərb. QHT Alyansı, Ümidli Gələcək Gənclər Təşkilatı, Azərb. Gənc Hüquqşünaslar Birliyi.- Bakı, 2006.- 368 s.

2013

36. Məcidli, S. İnternet hüququ və etikası: ali məktəblər üçün dərs vəsaiti /Səyyad Məcidli; elmi red. R.K.Məmmədov; rəyçi Ə.İ.Sadıqov, Ə.Q.Məmmədov.- Bakı: Elm və təhsil, 2013.- 220, [4] s.

Kitabda kiberməkanda mövcud olan çoxşaxəli münasibətlərin hüquqi və etik problemləri, internetdə insan hüquqları, o cümlədən informasiyanın əldə olunması, ötürülməsi, şəxsi həyat və uşaq hüquqlarının qorunması və elektron xidmətlərinin tənzim edilməsi üzrə norma və prinsiplər araşdırılıb.

37. Uşaq hüquqları Konvensiyası: dərs vəsaiti /Azərbaycan Respublikası İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkili (Ombudsman); red. E.Süleymanova; tərt. ed. R.F.Rumzadə.- Bakı: Qismət, 2013.- 61, [3] s.

Vəsaitdə BMT-nin Uşaq Hüquqları haqqında Konvensiyası, eləcə də müxtəlif beynəlxalq sənədlər, yerli və xarici materiallardan istifadə edilməklə ölkə təcrübəsinə uyğunlaşdırılmışdır. Hazırlanmış vəsait istifadəçilər tərəfindən insan hüquqları bazasında uşaq hüquqlarının öyrənilməsi və tədrisinin həyata keçirilməsini nəzərdə tutur.

38. Uşaq hüquqlarının pilləli tədrisi üzrə seçilmiş mövzular: dərs vəsaiti /Azərbaycan Respublikası İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkili (Ombudsman); red. E.Süleymanova (ön söz), R.İbrahimova, M.Məmmədzadə; tərt. ed. R.F.Rumzadə.- Bakı: Qismət, 2013.- 223, [1] s.

Vəsaitdə Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası, digər milli qanunvericilik aktları, həmçinin BMT-nin Uşaq Hüquqları haqqında Konvensiyası, eləcə də müxtəlif beynəlxalq sənədlər, yerli və xarici materiallar əks olunmuşdur.

Dissertasiyalar və avtoreferatlar

39. Adilov, N. İnsan hüquqları sistemində uşaq hüquqlarının müdafiəsi məsələləri: hüquq elmləri üzrə fəlsəfə doktoru alimlik dərəcəsi almaq üçün təqdim edilmiş dissertasiya: 12.00.10 /Nadir Adilov; AMEA, Fəlsəfə, Sosiologiya və Hüquq İn-tu.- Bakı: 2010.- 176 s.

40. Adilov, N .İnsan hüquqları sistemində uşaq hüquqlarının müdafiəsi məsələləri: hüquq elmləri üzrə fəlsəfə doktoru alimlik dərəcəsi almaq üçün təqdim edilmiş dissertasiyanın avtoreferatı: 12.00.10 /Nadir Adilov; Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi.- Bakı, 2010.- 30 s.

41. Qaramollayeva, S. Cənubi Qafqazda etnik münaqişələr dövründə uşaq hüquqlarının müdafiəsi (Dağlıq Qarabağ münaqişəsi timsalında): hüquq elmləri üzrə fəlsəfə doktoru alimlik dərəcəsi almaq üçün təqdim edilmiş dissertasiya: 12.00.10.- Bakı, 2012.-159 s.

42. Qaramollayeva, S. Cənubi qafqazda etnik münaqişələr dövründə uşaq hüquqlarının müdafiəsi (dağlıq qarabağ münaqişəsi timsalında): hüquq elmləri üzrə fəlsəfə doktoru alimlik dərəcəsi almaq üçün təqdim edilmiş dissertasiyanın avtoreferatı: 12.00.10 /Samirə Qaramollayeva; AMEA, İnsan Hüquqları üzrə Elmi-tədqiqat İn-tu.- Bakı, 2012.- 22, [1] s.

Rus dilində

2006

43. Конвенция о правах ребенка. Конвенция ООН.- Москва: РИОР, 2006.- 24 с.

Приводится текст Конвенции о правах ребенка. Государства - участники настоящей Конвенции, считая, что в соответсвии с принципами, провозглашенными в Уставе Организации Объединенных Наций, признание присущего достоинства, равных и неотьемлимых прав всех членов общества является основой обеспечения свободы, справедливости и мира на земле.

Dövri mətbuatda dərc edilmiş məqalələr

2006

44. Uşaq hüquqları ilə bağlı hesabatın təqdimatı keçirilmişdir //Azərbaycan.- 2006.-15 yanvar.-S.5.

2007

45. Uşaq hüquqları ilə bağlı vəziyyəti əks etdirən sənəd hazırlanmışdır //Azərbaycan.- 2007.- 24 aprel.- S.4.

46. "Uşaq Hüquqlarına Hörmətlə Yanaşaq" //Azərbaycan müəllimi.- 2007.- 5-11 oktyabr.- S.2.

2008

47. Uşaq hüquqları məktəbi yaradılmışdır //Azərbaycan.- 2008.- 23 aprel.- S.3.

48. Ülviyyə. Bu gün Ümumdünya Uşaq Hüquqları Günüdür /Ülviyyə //Xalq cəbhəsi.- 2008.- 20 noyabr.- S.13.

2009

49. Azərbaycan uşaqlarının I Forumu "Uşaq ili"nin yekunlarına həsr olunmuşdur //Azərbaycan.- 2009.-18 dekabr.-S.3.

50. "Azərbaycanda uşaq hüquqlarına etibarlı təminat mexanizmləri mövcuddur" //Azərbaycan .-20 noyabr.-S.6

51. Elmin. Uşaq hüquqları mövzusunda müsabiqənin nəticələri açıqlandı /Elmin //Mədəniyyət.-2009.- 20 fevral.- S.5.

52. Məmmədli, G. Uşaq hüquqları hamı üçündür /Gülay Məmmədli //525-ci qəzet.- 2009.- 17 noyabr.- S.6.

53. Milli Məclisdə "Azərbaycan qanunvericiliyində uşaq hüquqları" kitabının təqdimatı olmuşdur //Azərbaycan.- 2009.- 21 noyabr.- S.5.

54. Milli Məclisin Uşaq Hüquqları Konvensiyasının 20-ci ildönümünə həsr olunmuş xüsusi iclası keçirilmişdir //Azərbaycan.- 2009.- 21 noyabr.- S.5.

55. Uşaq hüquqları aylığı başa çatdı //Azərbaycan.- 2009.- 20 noyabr.- S. 8.

56. Uşaq hüquqları ilə bağlı müsabiqə qalibləri mükafatlandırıldılar //Azərbaycan müəllimi .-2009.- 20 noyabr.- S.2.

57. Uşaq Hüquqları Haqqında Konvensiyanın 20 illiyinə həsr olunmuş Bakı Bəyannaməsi qəbul olunub //Palitra.- 2009.-18 noyabr.- S.4.

2010

58. "Azərbaycan Respublikasında dövlət uşaq müəssisələrindən uşaqların ailələrə verilməsi(de-intitusionalizasiya) vəalternativ qayğı Dövlət Proqramı (2006-2015-ci illər)"na həsr olunmuş Beynəlxalq konfrans //Azərbaycan müəllimi.- 2010.-24 dekabr.-S.5.

59. Hüseynqızı, S. "Uşaq hüquqları üzrə pilləli tədris" layihəsinə yekun vuruldu /Samirə Hüseynqızı //Azərbaycan müəllimi.- 2010.- 28 may.- S.2.

60. Səfərova, S. "Uşaq hüquqları" aylığı /S.Səfərova //Azərbaycan müəllimi.- 2010.- 19 noyabr.- S.2.

61. Səfərova, S. Uşaq hüquqları üzrə pilləli tədris layihəsi /Sifai Səfərova //Azərbaycan müəllimi.-2010.- 12 fevral.- S.8.

62. "Uşaq hüquqları üzrə pilləli tədris" layihəsi çərçivəsində treninqlər //Azərbaycan müəllimi.- 2010.-22 yanvar.- S.8.

2011

63. Abdullayeva, Z. Uşaq hüquqları aylığına start verildi /Zümrüd Abdullayeva //Respublika.-2011.- 22 oktyabr.- S.7.

64. Azərbaycanda uşaq hüquqları //Həftə içi.- 2011.- 5-7 fevral.- S.5; 8 fevral.- S.4.

65. Kamalqızı, R. Uşaq hüquqları insan hüquqlarının tərkib hissəsidir /Rəfiqə Kamalqızı //Səs .-2011.- 28 iyul.- S. 7.

66. Məmmədova, G. İbtidai siniflərdə uşaq hüquqları haqqında ilkin təsəvvürlərin aşılanması /Gülşən //Azərbaycan müəllimi.- 2011.- 21 oktyabr.- S.20.

67. Rafiqqızı, N. Uşaq hüquqları və valideyn məsuliyyəti: Bu ikisinin vəhdətindən vətəndaş yetişəcək /Nisə Rafiqqızı //Olaylar.- 2011.- 1 iyun.- S.11.

68. Rumzadə, R. "Uşaq hüquqları aylığı"na yekun vuruldu /Rəşid Rumzadə //525-ci qəzet.- 2011.- 30 noyabr.- S.5.

69. Sevinc. Azərbaycanda "Uşaq hüquqları" aylığı başlayır /Sevinc //Həftə içi.- 2011.- 20 oktyabr.- S. 5.

2012

70. BMT-nin Uşaq Hüquqları Komitəsi tərəfindən Azərbaycan hökumətinə təqdim edilmiş tövsiyələrdən irəli gələn məsələlər müzakirə //Azərbaycan.- 2012.- 14 mart.- S.6.

71. BMT-nin Uşaq Hüquqları Komitəsində Azərbaycan hökumətinin dövri hesabatı dinlənilmişdir //Azərbaycan.- 2012.- 20 yanvar.- S. 5.

72. Əliyev, Y. "Konstitusiya və uşaq hüquqları" mövzusunda ədəbi-bədii kompozisiya /Yusif Əliyev //Azərbaycan müəllimi.- 2012.- 16 noyabr.- S.4.

73. Milli Məclisdə uşaq hüquqları haqqında dinləmələr keçirilmişdir //Azərbaycan.- 2012.- 20 mart.- S.3.

74. Ombudsman təsisatı ilə BMT-nin Uşaq Fondu arasında uşaq hüquqları üzrə birgə fəaliyyətə dair iş planı imzalanmışdır //Azərbaycan.- 2012.- 18 fevral.- S.3.

75. "Uşaq hüquqları pozulmasının başlıca səbəbi valideyn məsuliyyətsizliyidir" //Paritet.- 2012.- 4-5 dekabr.-S.10.

2013

76. Abdullayeva, N. Xarici Dillər Təmayüllü Gimnaziyada Ümumdünya Uşaq Hüquqları Günü il bağlı konfrans /Nigar Abdullayeva //Palitra.- 2013.- 21 noyabr.- S.5.

77. Kamalqızı, R. Uşaq hüquqları insan hüquqlarının tərkib hissəsidir /Rəfiqə Kamalqızı //Səs.- 2011.- 28 iyul.- S.7.

78. Rumzadə, R. "Uşaq hüquqları aylığı"na yekun vuruldu /Rəşid Rumzadə //525-ci qəzet.- 2011.- 30 noyabr.- S.5.

79. Rzayeva, M. Həyat dərsi... Uşaqlara hüquqları necə, hansı yolla başa salınacaq, bunu təxmin etmək çətindir /Məlahət Rzayeva //Şərq.- 2013.- 21 dekabr.- S.8.

80. Sevinc. Bütün hüquqlar uşaqlar üçün...: Azərbaycanda uşaq hüquqları ilə bağlı qanunvericilik bazası beynəlxlaq konvensiyaların tələbələrinə tam uyğundur /Sevinc //Həftə içi.- 2013.- 20 noyabr.- S.6.

81. "Uşaq hüquqları haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi haqqında: Azərbaycan Respublikasının Qanunu, 2013-cü il 29 oktyabr //Azərbaycan.- 2013.- 29 noyabr.- S.2.

2014

82. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Rusiya Prezidenti yanında uşaq hüquqları üzrə müvəkkili qəbul etmişdir //Azərbaycan.- 2014.- 9 may.- S.1.

83. Əliyev, E. Tarixdən bu günə uşaq hüquqları /Elvin Əliyev //Zaman.- 2014.- 25 noyabr.- S.13.

84. Əliyeva, İ. Ölkəmizdə uşaq hüquqları yüksək səviyyədə qorunur: 20 noyabr Ümumdünya Uşaq Günüdür /İradə Əliyeva //Azərbaycan.- 2014.- 20 noyabr.- S.8.

85. Əlizadə, Ə. "Azərbaycanda uşaq hüquqları daim diqqətdədir" /Ülviyyə Əlizadə; müsahibəni apardı T.Tağıyev //Palitra.- 2014.- 20 noyabr.- S.6.

86. "Uşaq hüquqları aylığı" çərçivəsində bölgələrdə tədbirlər //Mədəniyyət.- 2014.- 21 noyabr.- S. 7.

87. "Uşaq Hüquqları Konvensiyasının 25 illiyi: reallıqlar və perspektivlər" mövzusunda konfrans //Azərbaycan.- 2014.- 22 noyabr.- S.5.

88. Uşaq hüquqları mövzusunda diskussiya //Mədəniyyət.- 2014.- 4 iyun.- S. 6.

89. Uşaq hüquqları və ekoloji maarifləndirmə //Mədəniyyət.- 2014.- 31 oktyabr.- S.12.

e-qanun.az
www.anl.az
www.clb.az
www.president.az
www.scfwca.gov.az
www.ombudsman.gov.az
www.azertag.com
www.d-a-k.org
www.heydar-aliyev-foundation.org
www.muallim.edu.az
www.mct.gov.az
www.preslib.az
www.science.gov.az
www.strategiya.az

Hüquqlarınız pozulubsa Ombudsmana müraciət edin!

Azərbaycan Respublikasının İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkilinin (Ombudsmanın) uşaq hüquqlarına dair 24saat fəaliyyət göstərən

“Qaynar xətti”

Şəhər nömrələrindən **916,**
Rayon və mobil operatorlardan **(012) 916**

Mob: 050-370-98-96

***

Hüquqpozmalarla bağlı

Azərbaycan Respublikasının
Daxili İşlər Nazirliyinin 24 saat fəaliyyət göstərən

“Qaynar xətti”

102 xidməti

“**Azərbaycan Uşaq Qaynar Xətt”**

(012) 480 22 80
(088) 480 22 80
(050) 680 22 80
(051) 880 11 80

Uşaq Hüquqları

Respublika uşaq kitabxanaları üçün tövsiyə biblioqrafiyası

Kompyuter yığımı
və dizayn: *Tünzalə Əzizova*

Ünvan:AZ-1022 Bakı şəh.,S.Vurğun küç.88;
E-mail: childlibbaku@yahoo.com
URL:www.clb.az

F.Köçərli adına Respublika
Uşaq Kitabxanasında
çap olunmuşdur.
Sifariş:3
Çapa imzalanmışdır:07.04.2015
Tirajı:100
Pulsuz